

A black and white portrait of a man with a full beard and mustache, looking slightly to the right. The image is faded and serves as a background for the text.

Напішу я
словы першыя,
табой
моўленья ўпотаі,
вогненным пяром
на пакутным
сэрцы...

**Дзімча
Дэблянаў** Выбранае

паэты планеты

Дзімча Дэблянаў

Выбранае

Пераклад з балгарскай

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2017

УДК 821.163.2-1

ББК 84(4Бол)-5

Д94

Серыя заснаваная ў 2016 годзе.

Рэдкалегія серыі:

А. Баршчэўскі, Зм. Колас, В. Сёмуха,
А. Хадановіч, Г. Янкута

Пераклад зроблены паводле выдання:

Дебелянов Д. *Съчинения.*

Том първи: *Стихотворения. Преводи.*

София: Български писател, 1968.

На вокладцы:

ГЕОРГИ БЕЛСТОЙНЕЎ,

Партрэт Дзімча Дэблянава, 1958.

ISBN 978-985-7164-42-4

©Дызайн серыі. Русецкі М. І., 2016.

©Афармасненне. Выдавец Зміцер
Колас, 2017.

Прысвячэнне

(Посвящение)

1

***

(На таз, която в ноци мълчаливи...)

Той, што прыходзіць, быццам здань святая,
маўклівай ноччу ў мой самотны дом,
і напаўняе дух кунегай раю,
і будзіць кроў нязведаным жыццём!

Той, што віруе ў сэрцы і здалёку,
бы зорка, асвятляе небакрай
і човен мой па моры ў цёмным змроку
вядзе да шчасця ў светлы дзіўны край!

Той, што бязмежжа смутку свет закрыла,
калі я ўпаў, зламаны ў барацьбе,
што ноччу прыйдзе на маю магілу
праціць слязінку горкую ў журбе!..

2

***

(Когато вишните цъфтяха...)

Калі цвілі-буялі вішні,
я, ад іх водару п'яны,
адпачываў пад імі, долу
пялёсткі сыпалі яны.

Я зноўку тут, але над імі
раскрылле смерці ўскінуў лёс,
і не пялёсткі вецер долу,
а лісце жоўтае абтрос.

3

***

(Малинен дъх разпръскват твойте устни...)

Малінаў спелых пах у тваіх вуснаў,
о тонкі водар кветак веснавых!
Шчаслівы той, каго яны спакусяць
упершыню сарваць маліны з іх.

Вясна брыльянты росаў рассыпае,
і шчокі пералескамі цвітуць...
Ах! Колькі шчасця хтосьці паспытае,
як кудзеркі яго пяшчотна абаўюць!..

4

***

(Скри се златно слънце зад горите...)

За далёкім лесам сонца села,
дол імглісты ціша абняла:
змрок абпырскаў месяц спалатнелы
срэбранымі кроплямі святла!

Прытаміўся ветрык у начныя
сховы паляцеў на супакой –
шэпчуцца галінкі маладыя
ціха над магілаю маёй.

5

***

(Аз ще го запазя – първото писмо...)

Адкладу на памяць першы ліст – букет
промняў залацістых, раньш чым халады
сэрца мне астудзяць восеньскай парой!
Адкладу на памяць і штодня яго
буду перачытваць з горкаю слязой.

Напішу я словы першыя, табой
моўленыя ўпотай, вогненным пяром
на пакутным сэрцы, што, нібыта храм,
апусцела раптам, і яны праз змрок
жыткі – ночы чорнай – заіскрацца там.

Пахаваю мары, што ў цішы начной
першы раз у сэрцы выпесціў сваім!
Пахаваю мары ў слодычны спакой,
і ў кутку нязнаным на магіле іх
восеньскія кветкі прарастуць журбой!..

***

(И все с надежда бяха дървесата...)

Не пакідала дрэвы спадзяванне,
што ўдзень зазьяе сонцам наваколле,
нябёсы ж свята зладзілі да рання,
і пад цяжарам снегу звісла голле.

Прыціснула іх скрушнай цішынёю
у гэтым новым і цяжкім адзенні,
бо зразумелі ў час апошніх мрояў,
што тыя марнымі былі надзеі.

Мроі

(Копнежи)

1

***

(В утрен час из прашний полски пѣт...)

На світанку сцежкай палявой
расцілае грыву конь гарачы –
вершнік юны на радзіму скача.
Ах, а дзе, а дзе кут родны мой?

Бліснула цяпельца над ракой –
гэта падарожнікі начуюць,
на радзіму весела вандруюць.
Ах, а дзе, а дзе кут родны мой?

Трэці дзень імжа стаіць сцяной,
змрок асенні да зямлі прыкуты –
сэрца прыгнятае змрок пакуты.
Ах, а дзе, а дзе кут родны мой?

2

***

(Брезите сладостно заспали...)

Палон салодкае дрымоты
абняў бярозы спакваля,
І льецца золата лістоты
з іх пачарнелага галля.

А я, адданы светлай мроі,
нясу самотны свой дазор
і сваю зорку ў дрогкім роі
усё шукаю паміж зор.

І гэтак соладка мне марыць,
што ў свеце край дзівосны ёсць,
дзе шчасце заўсягды ўладарыць,
дзе вечна ззяе прыгажосць.

Дзе ўсё жыццё – як дзень шчаслівы,
як слодыч маладых гадоў...
Бярозы цёмныя маўкліва
льюць долу золата лістоў.

Смерць (Смърт)

Пад ласкамі духмянага змяркання
ў бурштынавы пылок захутанае скрозь
бязмежжа спакваля затойвае дыханне,
рассейвае над ім анёлак сон з нябёс.

У стомленага дня астатні стогн ірвецца
у змрок, у глыбіню яго бясшумных хваль...
Нябачнае крыло над галавою б'ецца,
салодкі голас заклікае ўдаль.

І безліч зор злятаецца ў імгненне
на светлы баль пад покрывам начным,
і спіць душа ў пакорным захапленні
у вечнасці ва ўлонні залатым.

Прывіды

(Віденія)

У садзе чуліся рыданні і праклёны,
У садзе ўбачыў я ўзмах крылаў ледзяных –
У распачы няўцешнай у вобдымках сцюдзёных
бяроза плакала там па лістах сваіх.

З грудзей ірваліся рыданні і праклёны,
з грудзей бязмежная глядзела пустата –
сярод кладоў пустэльных, асветленая промнем,
над мараю астатняй душа рыдала там.

Адпачынак

(Отдых)

Ты прыйдзі і прымусь прабудзіцца
ў найвялікшы і радасны час,
калі велічны дзень загарыцца
і дарогу асветліць для нас.

Ты прыйдзі і духмянасцю весняй
хваравіта душу раскунеж,
заспявай чарадзейную песню
мне пра радасць і шчасце без меж.

Я, разбуджаны ёю, устану,
светлай моцы нап'юся душой
і з табою, мой ясны світанак,
акрылёны блакітнасцю мрой,
палячу да міжзорных прастораў
скіраваны да сонца пагляд,
палячу між бяздонняў і гораў,
каб ужо не вяртацца назад.

Да мяне ў гэткі час завітай ты,
толькі ў гэткі – у іншы нягож,
сярод ночы мяне не чапай ты,
сярод ночы мой сон не трывож.
І пакуль нараджаюцца промні,
сон няхай ахінае мяне,
я прыстаў – падарожнік бяздомны
у бясплоднай пустой старане.

Страчаная

(Отмината)

Пралескі белыя вясны яе
не зведалі яшчэ тугі змяркання,
і ў кветкі ўбраная на шлях стае
ў чужой журбе будзіць святло літання;
у захапленні прадчування казкі
рой зор іскрыстых свеціцца ў вачах,
дзе ружы, прагнучы пяшчотнай ласкі,
брызеюць млява на яе грудзях.

Пазвала ў ноч мяне пад срэбнае святло
на свята безназоўнай насалоды,
але не зразумела грэшных слоў
Душа цнатлівая – дзіця прыроды,
бо першым сном пазасыналі ў ёй
пралескі белыя вясны маёй –

а сёння смуткам позірк мой заслала:
яны цвітуць, але яна завяла...

Палёт
(Полет)

Par delà le soleil, par delà des éthers.
Ch. Baudelaire¹

Шчаслівы, хто духам сваім не прымае
мярзоты будзённасці і мітусні,
ён гнеўна рве путы свае і ўзлятае
ў прасторы завоблачнае вышыні.

Пад бляскам нязгасным нязводнага свету
ён скон свой жаданы прымае, як дар,
і падае, велічным шчасцем сагрэты,
сустрэўшы там горды маланкавы ўдар.

---

¹ Па той бок сонца, па той бок прасторы (франц.). Шарль Бадлер.

Песня

(Песен)

Пад раніцу крылы расправіла стома
над светлай маёю тугой.

Смуткую, тужу па зарніцы знікамай:
ёй больш не палаць нада мной.

Смуткую па росах, што высахлі хутка
на бляклых пасохлых лістках,
па спевах, што гэтак замёрлі ціхутка
на ўраз памярцвельх губах.

Веснавыя дні ***(Пролетні дні)***

На золку вецер светлы прылятае
на трапятлівых крылах матылёў,
жыццёвы сок і сілу абуджае
ў глыбі далін заглухлых і палёў.

Прачнуліся і ў прадчуванні свята
народзін залатых у рост пайшлі
адборныя прарослыя зярняты
у сакавітых вобдымках зямлі.

Юрлівым сном над ручаём празрыстым
адбітыя ў вадзе шафраны спяць,
а ў келіхах бурштынна-залацістых
маленні ў прадчуванні дня кіпяць.

І калі толькі неба заіскрыцца
святочнаю і полымнай красой,
чароўны дзень у роснай калясніцы
ізноў памчыцца ў шлях адвечны свой.

У позірку – заўсёднае юнацтва,
крыніцай водар з вуснаў яго б'е,
а ранішні паўзмрок бяжыць хавацца,
ад страху перад сонцам растае.

І цягнуцца ў захопленасці промні
да кожнага цнатлівага лістка,
ліе святло ў вышыні і прадонні
усходу жыццядайная рака.

Уночы
(*Нощем*)

Пад поўняй мне наканаваным
у скрусе й самотнасці бачыцца шлях,
за днём, за слязьмі і за ганьбай схаваным,
журботы – у сне і спакоі працяг.

Багатыя нівы наўкола:
ні звонкі іх серп не кране, ні каса;
як з белымі сподамі сонмы анёлаў
лятуць, і на нівы спадае раса.

Сарваўшыся, знічка злятае,
маўчыць небасхіл – толькі чуеш здалёк,
як хваля за хваляй бяжыць, даганяе
схаваны ў траве серабрысты паток.

Дрыжу, растаю, адплываю
па моры, у цішы слабых прамянёў,
і ў гэтай жа хвілі выразна ўяўляю,
як вочы цалую твае зноў і зноў.

***

(В предсмъртно блаженство небето се къпе...)

Канае ў знямозе нябеснае мора,
пакорна люляецца змрок над зямлёй,
уладная ноч надыходзіць, і змора
прымружвае вейкі таемнай рукой.

Духмянаму сну аддаюся душою,
ёй цёмныя казкі нашэптвае шат,
яна ж у краіну чароўнае мроі
на волю ляціць, быццам птушка з-за крат.

У ясным блакіце мне чуецца голас
пра вечныя вёсны і вечны спачын,
і вейкі ў прытоме схіляюцца долу,
кранутыя вуснамі цнотнай начы.

І раптам да шчасця мой зрок пранікае,
і раптам мне весела птушкі пяюць,
плынь першае радасці светла мне ззяе,
І першай вясны пералескі цвітуць.

Ды сціхнуць уздых у грудзях не паспее,
я ўраз прачынаюся з горкай слязой.
У вогнішчы кінутым іскра датлее,
і цёмная ноч зноў стаіць нада мной.

***

(Отдавна е слънцето чуждо за мене...)

Мне сонца чужое, і з гэтай нагоды
у цёмным прытоне я змушаны тлець.
Жыццё-прыгажосць, о жыццё-насалода,
расстанне з табою ўспрымаю як смерць!

Няўжо ўсе малітвы пагубяцца ў змроку,
да скону ў грудзях будзе смутак цвісці,
і некалі попел адкрыецца зроку
майму, дзе хацелася мару знайсці?

***

(Когато ноц се спусне над земята...)

Як толькі ноч на дол прыціхлы сядзе
і дзень стамлёны сыдзе ў край далёкі,
пайду, адзін, блукаць па цёмным садзе,
нібыта пудкі цень, у цёмным змоку.

І з хваляваннем тоячы няясным
таемных слоў крыштальнае маўчанне,
згадаю дзень свой незваротна згаслы
і веснавое сонечнае ззянне.

Нядобрым прадчуваннем дух мой скуты,
струменем льецца кроў са свежай раны,
і ўспыхваюць нязгасныя пакуты
з іскрынак тых, што параскідваў рана.

Стамлёны, я спыніўся нечакана,
слязу праліў – мой смутак раздзялілі
аголеныя вербы ля фантана,
што ў час асенні голле ў сон схілілі.

***

(Аз знам, че когато се нявга пробуди...)

Я знаю, як тільки прачнецца і гляне
душа мая, сном ахінутая ў цемры,
часіна вялікага смутку настане
па радасці светлай, заўчасна памерлай.

Я знаю, што ў позірку жах перадсконны
успыхне і горка душа здрыганецца –
свой хорам убачыць яна спапялёны
і з мёртвай крыніцы вады не нап'ецца.

Завяляыя кветкі прысыпле трухою,
бур'ян замест ружаў павырастае.
Дарэмна яна абальецца слязою –
бязмоўе ды морак яе прывітае.

Я знаю і век свой вякую ў самоце,
мяне нават лісце пужае міжволі,
душу сваю пешчу ў салодкай дрымоце –
няхай яе сон не праходзіць ніколі!

***

(Безплідний шумен ден замълкна...)

Дзень адгарыць бясплэнны, шумны,
мне думка ў галаве прыцьміцца,
што ты – адна ў сутонні сумным,
о, незнаёмая сястрыца.

Вясна сышла – ці ж золкам шэрым
знайду я кветку хоць якую?
Дай трохі ўцехі мне і веры,
сястрыца, па якой сумую!

Мне страх перад зімою сэрца
то сцісне, то змушае біцца.
Дазволь каля агню сагрэцца,
сястрыца, любая сястрыца!

Ранак

(Утро)

Услед за бурай – цішыня,
услед за ноччу –радасць дня,

паўсюль, куды ні зазірні,
віхурна скачуць прамяні.

Шлях азіраючы вакол,
высока плавае арол.

І я, прыспешваючы крок,
у сонца, што прагнала змрок,

паверыў і цераз палі
іду па ранішняй зямлі

і чую радаснай душой,
як шэпча ранак нада мной

дыханнем кветак завідна:
ідзе яна, ідзе яна.

Светлы згад

(Светъл спомен)

Светлы згад пра цябе, бы любімая кніга,
днём і ноччу раскрытая перада мной...
Вечна ў промнях і кветках, не ведаю ліха,
невідушчы ўначы і злавеснай зімой.

Безліч сонцаў пяшчотных святлом залатым
абуджае ўва мне мрой нязведаных слодыч,
адчуваю цябе, быццам водарны подых,
і трымціць тваё сэрца ў суладдзі з маім.

Гэты край, дзе жывём мы з табою, спакон
ні трывог, ні намоў, ні маркоты не знае;
як іскрысты крышталь, пачуццё наша ззяе,
і ўпрыгожвае вечнасьць нас зорным вянком.

Мы ляцім над зямлёй, расцвітаючы ціха;
страх не ўладны над вольнай крылатай душой...
Светлы згад пра цябе, бы любімая кніга,
днём і ноччу раскрытая перада мной...

3 ЦЫКЛА «ГАСНУЦЬ ГУКІ»

(Замираючы звуцы)

I

***

(Изглеждам аз годините преминали...)

Што мне гады мінулыя пакінулі?
Рой зданяў са слязамі на вачах –
у бездарож, без мэты мары згінулі
ў тузе па светлых майскіх прамянях.

Парой – на міг – натхненні бесклапотныя
вясновым водарам і пацеркамі рос –
і зноў адчай, і зноў шляхі гаротныя,
і плач наўзрыд, і цёмны змрок нябёс.

II

***

(И это скръб крила над мен привежда...)

Згушчае смутак нада мной аблокі –
астатнім шчасцем ты была ў жыцці.
У чым цяпер у безнадзейным змроку
сабе суцеху я змагу знайсці?

А як я прагнуў дасягнуць з табою
жаданай радасці ў прызорнай вышыні
і ў светлы міг узвысіцца душою
над прорвамі смуроду й мітусні!..

III

***

(Внезапно кипнула, замря...)

Агеньчык радасці жывой
раптоўна ўспыхнуў і пагас,
і непарушнай цішынёй
прастора ахінула нас.

Заглух у цемры ледзяной
мой кліч: «застанься... пазаві...»,
і неўпрыкмет, само сабой,
датлела вогнішча любві.

IV

***

(Как жадно гледах в твоите очи...)

О краска дзіўная маёй вясны,
як прагна да твайго цягнуў я свой пагляд.
Як прагна ў ім шукаў я наўздагад
кахання непагасных агні.

О як пачуць быў утрапёна рад
твой голас у цнатлівай цішыні:
– Ідзі, іскрацца ў небе прамяні,
і шчасця дзень залоціць далягляд.

Жан Марэас

(Жан Мореас)

I

(Кога ли аз ще мога, далече от мъглите...)

Калі змагу падалей ад шуму гарадскога,
падалей ад турботы, падалей ад нуды
ўдыхнуць зачараваны я водару ляснога
і адпачыць паблізу азёрнае вады?

Ды больш за ўсё жадаў бы каля цябе я, мора,
любімая калыска маіх малечых год,
натхняцца плачам чаіц у сонечнай прасторы,
прасветлены сінечай і пенай тваіх вод.

Заўчасная зіма не страшыць – я рассяў
чароўны дар вясны па роднай старане,
ды не сарву я гронку, што восенню саспее,
і колас мой паўняўкі хтось без мяне сажне...

II

(Ты́й дьлго лукавата ноц ме гнети...)

Так доўга даймае нядобрая ноч,
акно тут і змрочны пакой...

О, досвітак свежы! Чакаю, гляджу,
каб ты зазіхцеў нада мной!

Прыходзь жа і ў грудзі мае пачынай
святло так спакойна ўліваць,
што цэдзіцца ўжо праз лістоту і змрок,
сыходзячы ў водную гладзь.

Прыходзь жа і ўгледзься ў мой скрушны пагляд,
о яснага золку святло!

Ды змрок вечны кліча нястомна душа,
нібыта і дня не было!

***

(С нечути стэпки в тэмен край отмина...)

Утомны дзень ужо ў краіну змроку
нячутна крокі скіраваў свае,
І ноч пустынная, забыўшы смагу й спёку,
над горадам аціхлым слёзы лье.

І ў ноч, калі цябе адзін я чую,
калі ўжо й дождж зашапацеў няўзнак,
туга засне мая, пад згадку тую,
як першы раз ты мне сказала «так».

Турбота

(Грижа)

Прачнуўся – ззяе дзень, які сляды знямогі
салодкіх сноў прагнаў з маіх вачэй.

Чаго чакаю я – разгрому, перамогі? –
Не ведаю, цябе ж сустрэну найхутчэй.

Са стомай на чале стаіш каля дзвярэй,
у позірку тваім блішчыць святло трывогі,
убранне галавы – сівы бязладны рэй.
Выходжу – следам крочыш з выглядам нябогі.

У распачы зрання я чую подых твой
пры кожным узвышэнні і падзенні;
скажы, згрызот не піў па радасці якой

і колькі дзіў схаваў да нараджэння
у схованках душы і пачуцця,
о спадарожніца гаротнага жыцця!

У красавіку

(През апріл)

I

***

(Пристэпяш сред бисерно-златни лучи...)

У золаце промняў плавеш над зямлёй,
і свеціцца ўлада ў цнатлівым паглядзе,
і чуецца голас надзеі святой,
і бэз распускаецца ў садзе.

Абвешчаны ўсход твой густым туманом,
віхурныя буры паснулі ў пакоры,
напоўнены радасцю, смехам, жыццём
святлее блакіт у прасторы.

Вясна-чараўніца, о мроя мая,
самотны і горкі ў жыцці несучешным
ізноў безуважна сустрэў цябе я,
прыгнечаны смуткам бязмежным.

Сумненні палаюць у сэрцы маім,
пакутую ў горычы згадак душою,
марнею, самотны на свяце святым
абдзелены ўсмешкай тваёю.

II

***

(Над долини и гори...)

Неба долу праліло
па далінах і лясах
цішыню, мядовы пах
і жаданае святло.

Шпарка мчыць рачная плынь
свае хвалі з краю ў край,
іх вясна за небакрай
кліча ўдалячынь.

Толькі да тваіх грудзей
падступіўся горкі сум
з чарадой бяссонных дум
ад начы чарней.

Усміхніся, затрымці,
сонца ўслаў у светлы час –
жыць на свеце толькі раз,
раз красавіку цвісці!

Згадкі

(Спомену)

I

***

(Не бе отдавна: в златен миг...)

Не так даўно: у светлы міг
мяне пакінуў сон цяжкі,
а мне здалося: з той пары
мінулі доўгія вякі.

Мой твар ад радасці заззяў,
калі да слыху кліч дайшоў,
і хваль спакой убачыў я
ля невядомых берагоў.

Адкрыла юнае жыццё
ў пярлінах, кінутых зарой
усходу сонечнай вясны,
сваю красу перада мной.

То радасць клікала мяне,
а я слабы й нямы стаяў,
трывогі поўны, цёмны страх
язык і думкі закаваў.

Не так даўно: у светлы міг
мяне пакінуў сон цяжкі,
і мне здалося: з той пары
мінулі доўгія вякі.

II

***

(В тѣги родени, тѣжни мрат...)

Народжаныя ў смутку, на вачах
спадзеў і вера гінуць без астатку –
о дні, калі і дзе закончыцца наш шлях
у апантаным шале наўзахваткі?

Агонь душы маёй адпалымнеў датла,
над прорвай зноў стаю на самым краі,
вясна ж такая дзіўная была,
і сонечная – песня веснавая!

Душу маю ўспамін слязьмі абліў,
о горкі плач увязненых анёлаў,
а кветны май такі чароўны быў
з патокам хуткапенным і вясёлым!

Народжаныя ў смутку, на вачах
спадзеў і вера гінуць без астатку –
о дні, калі і дзе закончыцца наш шлях
у апантаным шале наўзахваткі?

Прамень

(Льч)

Цябе люблю: ты – як прамень, што ў росы
на золку ўпаў і асвятліў мой след;
як смелы ястраб, што маю́ ў нябёсы
душу ўзнёс – і ляціць яна ў твой свет.

Табе, як сонца ручайку, жадаю
спакою – ўсім нягодам насупор;
цябе ў мароз і ў спёку я шукаю –
і ў бездані, і ў вышыні ля зор.

Ружы

(Рози)

Злавесны цень, пакінуты, застаўся
ў бязрадасным шляху далёка за спіной –
і з кожным днём растуць прылівы шчасця
неспадзяваннем светлым нада мной.

Крышталь нябёсаў нашага кахання
не завіхураць больш ліхія дні,
не будзе ў сэрцы месца анізвання,
куды б не зазіралі праяні.

Вясна ў садах шчаслівая ўздыхае –
мароз іх не кране, снягі не замятуць.
Увакрасае дзень мой, ноч канае,
і ружы зноў цвітуць, цвітуць, цвітуць.

Сон

(Сън)

Прысніўся сон – о сны начэй няверных!
у непраглядным змроку мы стаім
над прорвай; у глыбінях невымерных
гуляюць хвалі з пошумам глухім.

Са мною ты – і блізка да світання,
ды ноччу перапоўнена душа,
і я дарма страхоцце прадчування
імкнуўся ў ёй надзеяй заглушаць.

Ураз заслона жаху і трывогі
завалакла журботны позірк мой,
і саслізнуў я ў горычы знямогі
і паляцеў над мокраю скалой.

Галавакружна я ў прадонне падаў,
прадсконны крык разрэзаў цішыню,
і ты злацешным смехам, быццам д'ябал,
зарагатала, выгнуўшы спіну.

Чорны спеў (*Черна песен*)

Паміраю, каб светла радзіца;
у душы – шматгалоссе, разлад.
Днём ствараю яе – й, шаляніцу,
нішчу ў ноч, не шкадуючы шмат.

Як схачу ціхай гавані, штылю –
то адразу ўзмацнее прыбой;
буду клікаць штармы – ў той жа хвілі
стане ціха паўсюль над вадой.

Як памкнуся да зор, то падмануць
і мяне не аслепяць ледзь-ледзь.
Я вясной буду сохнуць ды вянуць,
а пад восень – цвісці ды квітнець.

Час няўмольны ўцячэ, і загіне
моц жыццёвая страчаных дзён.
Плач па гавані мой у пустыні
анікому не будзе чуцён.

Пераможаны

(Победен)

Я зноў самотны, горка мне
ад несціхаючых пакут
па радасцях азмрочаных,
па любай сэрцу старане,
памкненнях, кінутых у бруд,
і летуценнях распачных.

Упаў, спрагнёны вышыні,
у вобдымкі балот гнілых,
і – лепшай долі вартыя –
ледзь-ледзь паўзуць-плятуцца дні,
і кожнае дыханне іх
гучыць самапагардаю.

Спакуса

(Льст)

На кожным крутым павароце
імклівай дарогі мяне
страчаеш ты з кветкамі плоці
ў драпежнай сваёй галізне.

Стамлёным вандроўкай – спачынак,
бадзёрым – нявызнанасць хваль,
твае ж мне скрыжалі, жанчына,
прарочаць пагібельны баль!

Далі табе дэманьы ўладу,
пагрозна трымціць галасок,
бо ты да святое прынады
атруты падсыпала ў сок.

Засохнуць вянкi веснавія,
рассыплюцца ўшчэнт, на труху,
а з імі – і мары святыя
ў смяротным раздоллі граху.

І поўня страшэнная ўстане
над стромай у змроку глухім –
журба прад вялікім спазнаннем,
але ж і прад сконам тваім.

На кожным крутым павароце
імклівай дарогі маёй,
рабыня пажадлівай плоці,
мяне не спыняй галізной.

Ростань
(Кръстпът)

Я помню ростань у палях без краю,
там з гордым паўнаўладдзем Ноч сама
з усіх бакоў, якіх толькі няма,
вятры бунтоўныя на баль склікае.

Ўжо рушыць з поўдня безлічны атрад,
а з поўначы другі патупаў з гулам,
злацешным смехам неба скаланула,
і жах праліўся з хмарных аграмад.

Я помню крык – то нізкі, то высокі –
ад слёз між урачыстага выцця,
дагнаны бураю, там на мяжы жыцця
заходзіўся вандроўнік адзінокі.

І, можа быць – боль ран маіх не сціх –
то быў буран маёй адвечнай мукі,
навіслай стогадова і старука
над маім светам у вар'яцкі міг.

Я помню, як агонь яе знямогся,
нібы пажар пагаслае зары,
і на паруйнаваным алтары
жывога каменя не засталася.

Нясу свае надзеі-мерцвякі,
уратаванаму цяжэй штокроку...
і бачу ў снах вясновыя вянкi
і сваю моц у безнадзейным змроку.

Светлая вера

(Светла вяра)

Адлічаны старому свету дні,
трашчаць і рвуцца кайданы і путы,
і праўда на алтар нясе агні,
узведзены з руін яго пакуты.

Ляціць упрочкі непраглядны змрок,
святло гарыць над небасхілам сонным,
і безліч ратнікаў звярае крок,
сцягі ўздымае безліч легіёнаў.

Прамень світальны грае ў іх вачах,
не ведаюць яны ні страху, ні маркоты,
прад іх садружнасцю знікае ў прах
злавесны цень пакуты і прыгнёту.

Брод знойдзены, і на пачатку дня
пунсовай пазалотай ззяе бераг,
і падступае хваляй цеплыня
да сэрцаў, акрылёных светлай верай.

***

(Разяжда гърдите ми кървава рана)

Кривавая рана звярэдзіла цела,
знямога цяжэй і цяжэй...

А болей, чым ты мне, у свеце у цэлым
нікога няма даражэй...

Суцеш, супакой маё сэрца да донца,
зламаў мяне трудны мой шлях;
імя табе – ззянне высокага сонца, а мне
цяжкі змрок па начах...

Жыццё адплаціла мне здрадай вялікай,
скавала мне крылы цішком,
над ямай бяздоннай з праклёнам і крыкам
схіліўся я гордым чалом.

А некалі ў сонечны бляск улюбляўся
сніў велічны міг барацьбы
і палка, нібыта вар'ят, адгукаўся
на кліч пераможнай трубы.

Ды рана знямог мяне смутак без сонца,
зламаў мяне трудны мой шлях;
суцеш, супакой маё сэрца да донца,
дай дня ў непраглядных начах.

Бо рана крывава
грудзі раз'ела,
знямога цяжэй і цяжэй,
а болей, чым ты мне,
у свеце у цэлым
нікога няма даражэй.

***

(Аз горд напусках твойта мирна стряха...)

Твой ціхі кут пакінуў назаўсёды
і рушыў новы шлях шукаць няспешна,
бо новай сілаю, натхніўся, горды,
што палічыў ты смелаю і грэшнай.

Убогая карысць суцех убогіх
цябе нікчэмнай лустай спакусіла,
мяне ж – святло чаканай перамогі
і трапятанне маладое сілы.

Бяздомны – буру сустракаю ў полі,
але таю свае скрыжалі ў сэрцы.
І да цябе ўжо не вярнуся болей
бо вельмі цяжка нам паразумецца.

Спі-спачывай у забыцці бязмежным,
калі ж пачуеш вестачку якую,
даруй, як сонная скала на пабярэжжы
сваім крылатым чаіцам даруе.

***

(Спи градът...)

У бясшумным змроку горад спіць.
Зраднае начы адданы сын,
я брыду бяздомны і адзін,
а з нябёс імжыць, імжыць, імжыць.

Дрогка адгукаецца ў вушах
мерны крок за чорнаю сцяной,
і, нябачныя, ідуць за мной
жальбы аб даўно мінулых днях.

Уваскрэс – чысцюткі, дарагі –
вобраз твой у памяці, дзіця,
што было зарой майго жыцця,
і ў душы паболела тугі...

З полымнай усмешкай паўстае
зноў яна з глыбінь пражытых дзён,
толькі, вечнае красы жадзён,
я адрынуў тленны дар яе.

Ах, мінулае – імя яму –
цёмны край, астуджаны тугой,
скуль яна тужлівы голас свой
пасылае мне: чаму, чаму?

У бясшумным змроку горад спіць.
Зраднае начы адданы сын,
я брыду бяздомны і адзін,
а з нябёс імжыць, імжыць, імжыць.

***

(Ты смътно се мяркаш...)

Ты цьмяна ўзнікаеш са стомленай згадкі
вандроўніцай соннай у цёмным бары –
іду трапятліва я ўслед без аглядкі,
прывабілі ў цемры мяне два пяры.

Каб болей не згадаць апошняй сустрэчы,
ўставаў я і падаў з пакутай да слёз.
І ноч разлюбіла, і дзень не дарэчы –
ніякае весткі ён мне не прынёс.

І вось, пахаваўшы з тугою адчаю
спадзеў і юнацтва у склепе глухім, –
я гасну, я гасну, з суцехаў чакаю
слязы і ўспаміну у змроку начным.

***

(Да се завърнеш в бащината къща...)

Дайсці, каб котлішча бацькоў нарэшце
убачыць зноў у вечаровай цішы,
калі збярэцца ноч самотным несці
збавенне, іх, няшчасных, прытуліўшы.
Прыйсці, ярмо каб скінуць чорнай стомы,
часоў няўцешных, змрочных, немінучых...
І абудзіць каля парогу дому
чаканне крокаў ціхіх, нерашучых.

Усмешкай маці шчодро наталіцца
пасля бадзяння ў скрусе, беспрытулля,
пяшчотна да пляча яе схіліцца
і паўтараць: «О мамачка, матуля...»
Знайсці прытулак зноў у гэтым доме,
апошні тут на свеце, відавочна,
і модлы прашаптаць у ціхай стоме
прад абразом старым у час паўночны:
Дайшоў я й дачакаюся сутоння
свайго – у вечар ціхі і лагодны.

*

О, плач бадзягі, што дарэмна сёння
пра маці ўспомніў і пра кут свой родны!

Лес
(Гора)

На ўскрайку поля, дзе павольна
струменіць сонца прамяні
і рэчка сонная гуляе ў абдымках цёплай цішыні.
мёд адпачынку затаіўшы ў глыбінях нерушаў сваіх
і гонкія калоны дрэваў падняўшы ў неба, Лес прыціх.
Там дрэмлюць казкі векавыя, там замірае згук любы,
У патаемным яго ўлонні заўжды на схіле дня нібы
за хваляй хваля, заціхаюць ніў шматгалосыя хары,
І птах стамлёны schoў знаходзіць у час вячэрняе пары.

Здарожаны вандроўнік знае,
што ноччу шолахам лістоў
галлё зялёнае напамніць гісторыю былых часоў,
уранку на глухой паляне, дзе не гуляў, ні пыл, ні дым,
пад прахалодай дрэў ён зноўку

з жыццём сустрэнецца сваім,
а днём, як толькі твар нахіліць над люстрам ціхае вады
ён летуценні свае ўбачыць, што там заснулі назаўжды.
Бо на шляху сваім да вернай красы без мэты і без сіл
паўсюль у полі ён знаходзіў адвечны тлен, адвечны пыл
і ў Лес звярнуў, каб у самоце у ім між сосен і ялін
апошняй радасці напіцца,

журбе апошняй даць спачын.

На ўскрайку поля, дзе павольна
струменіць сонца прамяні
і рэчка сонная гуляе ў абдымках цёплай цішыні
мёд адпачынку затаіўшы ў глыбінях нерушаў сваіх
і гонкія калоны дрэваў узняўшы ў неба, Лес прыціх.

Ахвярапрынашэнне

(Жэртвопрыношэнне)

На ціхіх хвалях вечаровай зморы
ў іскрыстым ззянні шлюбны баль пагас,
і бог жадання ўладнага ў пакоры
крылом шырокім занавесіў нас.

У сонныя пакоі выйшлі моўчкі,
дзе іншы баль падрыхтавалі нам,
і долу скінуўшы свае вяночкі,
спыніліся – пажада й галізна!

Наблізіўся – заўважыць не паспела,
як ён (вясталку спакусіць бы мог)
у вогненны абруч заціснуў цела
салодкім полымем да самых ног.

І чула я, як радасныя вусны
цалуюць скуру белую маю
і напляваюць крыкі непрымусна,
нібыта хвалі жару і агню.

Пяшчотная, пачуўшы, як у жылах
жаданне бурна спее, кроў пье,

я долу ўпала – і з апошняй сілы
стуліла вочы млявыя свае.

*

Калі павекі прыадкрыла зноў я,
мёд вуснаў пах салодкім палыном,
і дым бялёсы віўся нада мною,
нібы над асвятчонам алтаром.

Легенда пра распусную царыцу
(Легенда за разблудната царкinya)

Mon âme est une Infante.
Albert Samain¹

I

***

... І там на беразе, на беразе пустынным,
бы верны вартавы, над вечнаю вадой,
што б'е, мілуючы, палац стары і дзіўны,
палац злавесны ўзняў стан безгалосы свой.
У садзе, мараю нясмелай залюляным,
атрутная раса журбы ва ўсіх кутках
трымціць,
і з мёртвых водаў мёртвага фантана
бяссонных дрэваў сон у прыцемкі глядзіць.
Там тло спакойнае скляпенне праядае,
пазногці ўпіўшы, там гняце калоны мох,
у светлы час ніхто там радасці не знае,
ніякіх свят не абвяшчае срэбны рог.
Там часам толькі ў сне бяссьільна і няўлоўна
прачнеца хворы стогн і затрымціць тады,
бы рэха, цёмны жаль па цнотнай славе трона,
што аўдавеў і абясславеў назаўжды...

---

¹ Душа мая – дзіця (франц.). Альбэр Самэн.

2

***

Чый пачуўся ціхі плач
у даўно замоўклай зале?
Цішыня згадала з жалем
яснасць першага святла?
Хто ўзбіраецца на вежу,
мройна рукі ўзняўшы ў даль –
да прыціхлага бязмежжа
і бяздоння здрадных хваль?
Хто схаваўся ў садзе, нема
думкі тоячы свае? –
Поўня выплыла на неба
і бязмоўе ціха лье...

3

***

З болем кветкі, змерзлае ва ўлонні
рана наступіўшых халадоў,
дзень і ноч пытаюся я ў поўні
зраднай і ва ўсіх вятроў:
вы, вандроўнікі, штодня без стомы
ходзіце ўва ўсе куткі зямлі,
дык скажыце, можа, вам вядома –
голас светлы мне падасць калі

цар далёкі мой, што ў снах лунае
следам за тугой маіх згрызот
і спазнаць таемна абяцае
рай нязведаных пяшчот,
рай нязведаных пяшчот у краі,
дзе пад рэха сціхлых галасоў
вечная вясна ў вянкi ўбірае
радасць і любоў.
Нада мною ўсмешку ён схіляе,
ды руку працягне мне, і ўміг
змрок яго раўніва накрывае
ў нетрах ледзяных.
І пачуўся голас, так чаканы:
вернай будзь – і па марской вадзе
зноў мяне, у час наканаваны,
шлях мой прывядзе!
Дзе ён? Дзе ён – з той пары чакаю
і гару ў пажары незямным –
то іскрынка сэрца азарае,
то ахутвае халодны дым –
і калі ў мой сон ён зноў прыходзіць,
смутак мой бяспамятна імкне
у бяздонне помснай насалоды,
куды кліча Грэх мяне.

4

***

– «Над воднай пусткаю ноч трэці раз імгліцца,
і скалы змрочныя ўздываюць гул шалёны,
прыліву час настаў, а ты не спиш, царыца,
і позірк твой гарыць, кунегай замутнёны.
Прыйдзі і шоўкам валасоў глыбакарунных
калені засцялі – схілёны над табою,
закалышу я ў цішы лютняй срэбнаструннай
вялікі смутак твой прад доляю зямною.

І неба, гледзячы на нас, паадкрывае
ўсе сховы славы і памкненняў смелых,
і зорачку тваю яно няўзнак схавае
у ціхім забыцці вады паспакайналай.

Паслухай горкі стогн слугі свайго, царыца,
твой позірк аслабеў, кунегай замутнёны –
над воднай пусткаю ноч трэці раз імгліцца,
а скалы змрочныя ўздываюць гул шалёны».

5

***

І калі тры бяссонныя ночы мінула
і прытома зламала яе белы стан,
надуладнай тугой забыццё ахінула,
час падзення ў глухое бяздонне настаў.
Зняўшы пояс бясцэнны ружовае цноты,
недарэчна ўрачыстая, ціхі пагляд падняла,
выйшла з замка яна і ў здранцвенні самоты
ў залу змрочнае ганьбы няспешна ўвайшла.
Пад каменным скляпеннем, дзе ўладна чакае
яе поўны пацір, распаляючы ў целе пажар,
яна грудзі адкрыла і ў палкім парыве склікае
ў вечар змрочны на баль рой агідных пачвар.
Бы смярдзючыя мухі, з шыпеннем і сыкам
прагавітым натоўпам яны атачылі яе,
віно плоці ўзбуджае бязладныя крыкі,
грэшнай празе працівіцца сіл не стае.
Наталёна датлела пакута начная,
а яна мкне ў абдымкі спакуснай душой,
і хаця ў цёмных зрэнках трывога світае,
трыумфуе здаволена Помста над ёй.

6

***

Бура драпежна ўзляцела
з падводных кублоў на абшар,
зорка ледзь-ледзь затрымцела
і згасла за цемраддзю хмар –
гром і агонь разлюлялі нябёсы...
– П'янкiх насалод напілася ў жыцці...
«Дык не пужайся, царыца, засні ў забыцці –
засні ў забыцці!»

Бура агніста смуткуе,
нясе над табою дазор,
чуеш, як горка туруе
ёй хвалямі тысячны хор –
галосіць бяздонне ў пакуце нястрымнай...
– П'янкiх насалод напілася ў жыцці,
і морак святло засцілае ў выцці...
«Дык не журыся, царыца, засні ў забыцці –
засні ў забыцці!»

Белая хваля адмые
счарнелага шалу сляды,
новая ўлада адкрые
светлыя далі тады
перад паглядам бадзёрасці яснай...
– Няма ні спакою, ні ўцехі ў жыцці!

«Дык не бядуў так, царыца,
я плачу – засні ў забыцці,
засні ў забыцці!»

7

***

У краі таемным, у замку пустым
смутак смяротны лунае, як дым.
Царыца ў тым замку да самай зары
тоіць надзеі да лепшай пары.
Бязмежны і ясны марскі далягляд
адлюстравяў яе дрогкі пагляд,
дзе ў змроку світальным блішчаць спакваля
мачты далёкага карабля.

8

***

Шчытом чырвоным новы дзень
вітае зноў прыціхлы плёс.
Прагнала сонца ночы цень,
морам пакаяльных слёз
зняслаўлены ўспамін адмыты...
І бераг, чырванню заліты,
уладна заклікае ўдаль,

і позірк вабяць да сябе
чароды кучаравых хваль –
і месца ўжо няма журбе,
у буру вылітай да донца!
З усмешкаю цнатней ад сонца
яна чакае: ці міраж
ёй сонца не пашле блакіт
з далечыні марской, які
убачыць закаханы паж
і весткай абнадзеіць сэрца...
Яно ад радасці заб'ецца!..

9

***

Мінулі тры дні – і ў абдымках растучай трывогі
рассыпалі ўшчэнт свае хворыя промні без мэты,
мінулі тры дні – і над ёю, журботны і строгі,
настаў час апошняй начы...

– А мора маўчыць.

О радасць жаданая, радасць прыснёная, дзе ты?

– А мора бяздушна маўчыць.

Бяссіла шаўковыя вейкі закрыла ў знямозе,
і дым захінуў яе позірк, надзеяй сагрэты,
вячэрняя птушка ў смяротнай трывозе
у клетцы нябачнай пішчыць...

– А мора маўчыць.

О смерць-утаймоўніца, смерць-суцяшальніца, дзе ты?

– А мора бяздушна маўчыць.

10

***

Маўчыць, а бераг светлы глей чорны засцілае.

Гатовае грашыць, шуміць бяздонне мора,

над воднай пусткаю ноч трэці раз лунае,

распусны змрок у небе пазатушваў зоры.

***

(Помниш ли, помниш ли тихия двор...)

Ці прыгадаеш, згадаеш ты двор,
дом у цішы, ў белай квецені вішні?
Ах, у турме, дзе мой голас замёр,
той успамін непатрэбны і лішні.
Тут у вязніцы мой голас замёр,
той успамін непатрэбны і лішні;
варта мая – мне і ганьба, й дакор,
карай мне колішні дзень мой тадышні.

Ці прыгадаеш, згадаеш ты двор,
смах ціхі, шэпт – там, дзе ў квецені вішні...
Ах, не будзіце анельскі той хор,
што мне ўсё чуўся – у дзень мой тадышні.
Тут у вязніцы мой голас замёр,
той успамін непатрэбны і лішні.
мрояй быў, мрояй быў ціхі наш двор,
мрояй былі ў белай квецені вішні.

Miz

(Muz)

Было гэта колісь ці не – я не помню,
не знаю – мо будзе... Стамлёны, няспешна
я плыў у натоўпе вялізным і цёмным
у горадзе, спрэс зганьбаваным і грэшным.
Застылыя ў думцы вар’яцкай нябёсы
так дзіўна навіслі прасторай нямою,
а долу разносіўся шум шматгалосы
ад крокаў, усмешак і зблытанай мовы.
Ды сціхлых жаданняў маіх за сабою
не клікалі гордыя вочы ў натхненні,
мужчыны былі там нямоглыя воі,
жанчыны былі там нямыя сірэны...
І хваляй глухою раптоўна спавіты
ў заглухласці дзіўнай суцішыўся горад,
у сэрцы адчуў я і страх і малітву,
убачыўся свет мне бязодняю чорнай.
І сон безбярэжжа нямога заслала
нябачнай вадою пад шум невыразны,
там больш ні надзеі, ні згадкі не стала,
не стала там больш ні прасторы, ні часу...
Пагляд знерухомеў, стаў цьмяны і кволы,
калені прыгнуліся і задрожалі,
падумаў я: зараз абвесціць мне голас
нязнаныя словы з нязнаных скрыжаляў,

што Бог невядомы раскрые прывабна,
як толькі мінуць дні шаленства ліхія,
бо ён такі горды, такі надуладны,
а мы безнадзейна, гаротна слабыя.
Дарэмна, на жаль, летуценіў аб дзіве,
патухла яно да святога з'яўлення,
натоўп падхапіў мяне ў тлумным парыве,
свет мар перайшоў у кашмар прабуджэння.
І горад ажыў, тлумах цішу запоўніў...
«Ён п'яны, вар'ят!» – чуў я шэпт падкалодны...
Падняўся. – А неба пусцела ўтрапёна...
Заплакаў, – Натоўп быў бяздушна-халодны.

Скрозь стагоддзі

(През векове)

«Ад вас Бог адвярнуўся назаўжды,
ідзіце ў безнадзейныя юдолі
і ў змрочнасці пакуты і няволі
ягоны гнеў спазнаеце тады.

У вобдымках заганы і нуды
лятункі вашы збэсцяцца паволі,
вам літасці не вымаліць ніколі:
ад вас Бог адвярнуўся назаўжды!»

Ён мовіў так, яны праз змрок страшэнны
прэч рушылі на шлях крывавы свой –
ім не знайсці нідзе ўжо суцяшэння
з пары той беспрасветнай і глухой

да сённяшняга дня; зірнуўшы ў змрочнасць
стагоддзяў, я зняверыўся душой,
і запалала, бы паходня ноччу,
пракляцце іхняе і нада мной.

Сланечнікі
(Слѣнчогледи)

Ах, вось які знайшоў ты схоў мне,
а перад гэтым абяцаў у дар
ты гонару майму пажар любоўны
і лёгкіх перамог віхурны жар.

Смуткую ў садзе бледным, зглухла-сонным,
прытулку страчаных адчайных мар
і слухаю, як слёзы льюць на твар
сланечнікі, пазбаўленыя промняў.

Каму была мая спакуса трэба?
За што я пакараны? Там, у небе,
у бездані, дзе мой лунае Час,

няведа чорная заслону правіць,
і ён пашле мне ночы-дні не раз,
якіх адно Яна мяне пазбавіць.

У шпаркім патоку

(На злото...)

У шпаркім патоку, дзе ценом
сцюдзёна паблісквае зло,
ўтапіў я свае захапленні
і стомлена кінуў вясло.

Не бачу, не помню, не знаю,
наперад гляджу ці назад,
і ў цяжкай знямозе змяжаю
адчайны, бяссілы пагляд.

У мроях трывожных лунаю
і бачу ў гаротнай журбе
ў далёкім прасветленым краі
Богавым сынам сябе.

Санет

(Сонет)

Прыйдзі, сагрэй мяне паглядам ясным
і шчодро промні ў змрок начны сыпні,
прыйдзі, зняволены, самотна гасну,
дарэмна трачу залатыя дні.

Табе адной свае адкрыю тайны,
табе адной пад зорамі аддам
увесь да кропелькі сусвет бяскрайні,
нібы вясталцы – светлы Божы храм.

Рассей маркоту долі злой і змрочнай,
усмешлівая ў шчасці і ў бядзе,
і з песень я табе спляту вяночак.

О дзіўнае дзіця з душой бязгрэшнай,
ад майскіх дзён слядоў няма нідзе,
а ружа засыхае несучешна.

Ноч над Салонікамі

(Нощ кѣм Солун)

Нарэшце ноч жаданая настала;
нібы матуля, з мілаваннем свежым
дала спачын усім стамлёным воям,
і змрок іх жальбы затуліў мярэжай.

Заглухла Удава, дзе аж ад ранку
стальныя сілы цэлы дзень стагналі,
і снег на поўначы счарнеў маўкліва,
і ў зорным небе сны іх залуналі.

У чорным следзе вогненнай стыхіі –
мы ў абгарэлую прыйшлі хаціну
і з ім, удвух, сваю схавалі стому,
што абавязак службы нам пакінуў.

І ля цяпельца смагай неспатольнай
у нас жаданне ўспыхнула спагадна
за келіхам віна вярнуць у змроку
усё, што дзень у нас забраў уладна.

Згрубелымі рукамі ліць гатовы
у келіхі віно – за нашы душы! –
пакуль светлааблічнае натхненне
апошні крык у сэрцах не заглушыць.

І пацякла пляткарская гаворка
пра ўсё, што з ім мы мелі за душою,
і ў кожным нашым цнотным уздыханні
маркота ззяла светлаю слязою.

Успомніў ён любоў сваю ў Жэневе,
а я – палёт адрынуты, і з болем
пісалі мы ... «будзь думкаю са мною»,
... «вясны далёкае не згадвай болей!»

Калі ён задрамаў, я моўчкі выйшаў,
ля стoenых зямлянак на пагорку
я доўга ўслухваўся, як Вардар шэптам
вёў з ценямі спагаднымі гаворку

пра цёмны морак векавое ночы,
пра блізкі золак на зямлі абложнай,
пра хуткую страхотную сустрэчу
на полі бою дзвюх віхур варожых.

Сіročая песня
(Сіротна песен)

Калі загіну на вайне,
ніхто ў жалобе не ўздыхацьме –
няма нікога у мяне:
ні жонкі, ні сяброў, ні маці.

Але ў сіроцтве не баліць
і не крычыць душа з адчаю,
і смерць для ўцехі, можа быць,
я ў пераможны час спаткаю.

Спазнаў я ўсё ў жыцці зямным,
набыты скарб заўжды са мною:
я шчасця не дзяліў ні з кім,
багаты смуткам і тугою.

Бяздомны, кіну гэты свет,
сыду і знікну без астатку,
бы песня, што гучыць услед
нікому не патрэбнай згадкай.

ЗМЕСТ

Прысвячэнне. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	5
1 *** (Той, што прыходзіць, быццам здань святая...).....	5
2 *** (Калі цвілі-буялі вішні...)	6
3 *** (Малінаў спелых пах у тваіх вуснаў...).....	7
4 *** (За далёкім лесам сонца села...)	8
5 *** (Адкладу на памяць першы ліст...)	9
*** (Не пакідала дрэвы спадзяванне...). <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	10
Мроі. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	11
1 *** (На світанку сцежкай палявой...)	11
2 *** (Палон салодкае дрымоты...)	12
Смерць. <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	13
Прывіды. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	14
Адпачынак. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	15
Страчаная. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	16
Палёт. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	17
Песня. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	18
Веснавыя дні. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	19
Уночы. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	21
*** (Кане ў знямозе нябеснае мора...). <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	22
*** (Мне сонца чужое...). <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	23

*** (Як толькі ноч на дол прыціхлы сядзе...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	24
*** (Я знаю, як толькі працнеца і гляне...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	25
*** (Дзень адгарыць бясплённы, шумны...).	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	26
Ранак. <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	27
Светлы згад. <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	28
З цыкла «Гаснуць гукі». <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	29
I *** (Што мне гады мінулыя пакінулі?..).....	29
II *** (Згушчае смутак нада мной аблокі..).....	30
III *** (Агеньчык радасці жывой..).....	31
IV *** (О краска дзіўная маёй вясны..).....	32
Жан Марэас.....	33
I (Калі змагу падалей ад шуму гарадскога...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	33
II (Так доўга даймае нядобрая ноч...).	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	34
*** (Утомны дзень ужо ў краіну змроку...).	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	35
Турбота. <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	36
У красавіку. <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	37
I *** (У золаце промняў плавеш над зямлёй..).....	37
II *** (Неба долу праліло..).....	38
Згадкі. <i>Пераклад Васіля Сахарчука</i>	39
I *** (Не так даўно: у светлы міг..).....	39

II *** (Народжаныя ў смутку, на вачах...)	41
Прамень. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	42
Ружы. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	43
Сон. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	44
Чорны спеў. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	45
Пераможаны. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	46
Спакуса. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	47
Ростань. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	49
Светлая вера. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	51
*** (Крывавае рана звярэдзіла цела...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	52
*** (Твой ціхі кут пакінуў назаўсёды...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	54
*** (У бясшумным змку горад спіць...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	55
*** (Ты цьмяна ўзнікаеш са стомленай згадкі...).	
<i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	57
*** (Дайці, каб котлішча бацькоў нарэшце...).	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	58
Лес. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	59
Ахвярапрынашэнне. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	61
Легенда пра распусную царыцу. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	63
*** (Ці прыгадаеш, згадаеш ты двор...).	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага.</i>	72
Міг. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	73
Скрозь стагоддзі. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	75

Сланечнікі. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	76
У шпаркім патоку. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	77
Санет. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	78
Ноч пад Салонікамі. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	79
Сірочая песня. <i>Пераклад Васіля Сахарчука.</i>	81

У серыі «Паэты планеты»,
акрамя выбранай паэзіі Дзімча Дэблянава,
таксама ёсць у продажы:

Сапфо «Песні»

Франчэска Петрарка «Выбраныя песні з «Канцаньерэ»

П'ер дэ Рансар «Выбраныя вершы»

Ўільям Шэкспір «Выбраныя санеты»

Ёган Вольфганг Гётэ «Выбраная паэзія»

Габрыэла Містраль «Выбраныя вершы»

Умар Хаям «Выбраныя рубаі»

Шарль Бадлер «Выбраныя вершы»

Райнэр Марыя Рыльке «Выбраная лірыка»

Фрыдрых Гельдэрлін «Выбраная паэзія»

Генрых Гайнэ «Выбраныя вершы»

Гіём Апалінэр «Выбраная паэзія»

Эдгар По «Выбраныя вершы»

Федэрыка Гарсія Лорка «Выбранае»

Джон Кітс «Выбранае»

Рыгор Барадулін «Перавыбранае»

Канстандзінас Кавафіс «Выбранае»

Гай Валерый Катул «Выбраныя вершы»

Па пытаннях набыцця кніг
серыі «Паэты планеты» звяртайцеся:
paety.planety@gmail.com
Тэл./факс (17) 267.48.71, маб. (29) 623.35.65.

Дэблянаў, Дз.

Д94 Выбранас / Дзімча Дэблянаў ; пер. з балгар. —
Мінск : Выдавец Зміцер Колас, 2017. — 88 с. (Паэты
планеты).

ISBN 978-985-7164-42-4.

Дзімча Дэблянаў (1887–1916) – адзін з яскравых прад-
стаўнікоў балгарскага сімвалізму. Свет яго лірыкі – гэта
свет найінтымнейшых пачуццяў, уласцівых толькі глыбокай
і складанай чалавечай натуры.

Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

УДК 821.163.2-1

ББК 84(4Бол)-5

Серыя «Паэты планеты»

Літаратурна-мастацкае выданне

Дзімча Дэблялянаў

ВЫБРАНАЕ

Дызайн Марціна Русеўкага.

Рэдактар Васіль Сёмуха.

Адказны за выпуск Зміцер Колас.

Падпісана ў друк 25.01.2017. Фармат 60×90^{1/32}.

Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ул.-выд. арк. 2,07. Ум. друк. арк. 2,75.

Наклад 250 асобнікаў.

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індывідуальны прадпрымальнік Зміцер Колас.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.

Пр. Незалежнасці, 105-14, 220023, Мінск.